

Çağlar ÖZBEK*-İdil ENGİNDENİZ ŞAHAN**

Yabancı Yerleşimcilerin Toplumsal Aidiyetlerinin Yerelde Kurulma Pratikleri: The Post Gazetesi Örneği

The Experience of Local Establishment of Foreign Settlers' Social Belongings: The Case of the Post Newspaper

ÖZET

Emekli göçleri, iklime bağlı göçler, yaşam biçimi göçleri gibi “yeni” olarak nitelendirilen kategorilerin gündeme gelmesi, uluslararası göç literatüründe son 20 yıldır bu kategorilerin tartışmaya açılmasını sağlamıştır. Bu makale, Türkiye'nin Güney Ege kıyılarına yerleşen yabancı uyruklu Büyük Britanya yurttaşlarının, yaşadıkları ülke ile toplumsal aidiyetlerinin kurulma biçimlerini, süreli bir tabloid gazete olarak çıkarılan “The Post” gazetesi örneği üzerinden açıklamayı hedeflemektedir. Gazetenin, bu bölgede yaşayan yabancı yerleşimcilerin yaşadıkları yeni ülkeye ve bölgeye olan aidiyetlerini kurmak, yeniden oluşturmak ve sağlamlaştırmak işlevi çalışmanın önemini arttırmaktadır. Bu çalışma, Muğla'nın Marmaris ilçesinde İngilizce olarak ve genellikle Marmaris ve çevresinde yaşayan Büyük Britanya vatandaşlarına yönelik çıkan “The Post” gazetesinin arşiv tutulmaması nedeniyle ulaşılabilen sayıları (10 sayı) çerçevesinde, yabancı uyruklu yurttaşların toplumsal aidiyetlerini metin analizi yöntemiyle tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Uluslararası Göç, Büyük Britanya Vatandaşları, Marmaris, The Post Gazetesi.

ABSTRACT

The new categories brought to the agenda in the international migration literature such as retirement migration, climate migration, lifestyle migration has been discussed by scholars the last 20 years. This study aims to explain how the Great Britain citizens settled in the South Aegean Coast constituting their social belongings with the area of their residence through the example of tabloid newspaper called as “The Post” published periodically. The importance of this paper increases since the newspaper has a function for the foreign settlers to establish, re-establish and strengthen their belongings into the country or region where they live. The purpose of this study is to open a debate on the social belongings of the foreigners by text analysis in the context of “The Post” published in English and for the Great Britain citizens in Marmaris and around. The analysis is based on 10 issues which were the only accessible issues since the newspaper has not been archived.

Keywords: Turkey, International Migration, Great Britain Citizens, Marmaris, The Post.

* Yrd. Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü.

** Dr., Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Giriş

Yaşadığımız yüzyılın sosyolojik karakterini en iyi tarif eden kavramlardan bir tanesi olan “göç”, özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren artan bir önemle tartışılmaya başlanmıştır. Bu dönem yoğun küreselleşmenin de etkisiyle; teknolojiye, iletişimde ve ulaşım alanındaki gelişmelerle birlikte büyük değişimlere sahne olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde, özellikle de günümüz göç çalışmalarında merkezde, gelişmiş ülkelere doğru yaşanan mülteci göçleri durmaktadır¹. Ancak yirmi birinci yüzyılın göç hareketlerini tanımlamak için, artık daha farklı göç kategorilerine değinmek ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bugün uluslararası göç hareketleri genellikle ve büyük bir çoğunlukla, karakteristik demografik özellikleri olan coğrafi bölgelere, gelişmekte olan ülkelere doğru olduğu gözlenmektedir². Bu çalışmanın önemli noktalarından birini oluşturan bu süreç, uluslararası göç hareketlerinin artık eski anlamlarını yeniden yorumlamamız gerektiğini ortaya koymaktadır. Uluslararası göç hareketleri artık sadece mülteci, sığınmacı, düzensiz göçmen ve/veya yerleşimci olarak sınırlanmamaktadır.

Bunların dışında “yeni” kategoriler yaşadığımız yüzyıl için önemini gün geçtikçe daha da arttırmaktadır. İklimle bağlı göçler, sağlık göçleri, yaşlı göçleri (*elderly migration*), emekli göçleri (*retirement migration*) ve bunların hepsini kapsayan bir şekilde ortaya çıkan yaşam biçimi göçleri (*life-style migration*) kategorisi anlam kazanmaktadır. Artık gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ve refah seviyesi yüksek ülkelere yaşanan göçler bir tarafta, gelişmiş ülkelere görece az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere yaşanan göçlerin gittikçe önem kazandığı görülmektedir.

Bu göçler sonucunda ortaya çıkan sonuçlardan biri de, göçmenliğin devamlı olarak “mağduriyet”lerle açıklanan kısmının da artık yeniden yorumlanması gerektiğidir. Refah seviyesi yüksek ülkelere gelişmekte olan ülkelere yaşanan göçler, yerleşimcilerin gittikleri ülkede kurdukları ilişkilerle ve yerleştikleri ülkeye olan aidiyetleriyle anlam kazanmaktadır. Artık mağduriyet ortadan kalkmış ve yerleşimciler daha “iyi” bir hayat sürmek amacıyla doğdukları topraklardan uzaklaşmışlardır. Bunun en önemli göstergesi, yeni göç kategorilerinin isimlerinde de ortaya çıkan, daha sağlıklı bir iklimde ve coğrafyada, daha ucuz ve kaliteli bir hayat sürdürme isteğidir. Genellikle orijin ülkelerinde emekli olduktan ve belli bir yaşı doldurduktan sonra ortaya çıkan bu istekle “yabancılar”, iklim koşullarının kendi ülkelerine kıyasla daha sıcak olduğu ülkelere yerleşme eğilimindedirler.

Türkiye’nin Akdeniz ve Güney Ege kıyıları da bu anlamda yabancı yerleşimcilerin sıklıkla tercih ettikleri bir destinasyon olmuştur. Yabancı yerleşimcilerin öncelerinde turist olarak Türkiye’ye gelmiş olmaları, yakınlarının daha önceden bu bölgelere yerleşmiş olması, Türkiye’nin Akdeniz ve Güney Ege kıyılarının İngilizce dilini her

¹ R. Miles-V. Satzewich, “Göç, Irkçılık ve Postmodern Kapitalizm”, *Fark/Kimlik, Sınıf*, Eos Yayınları, Ankara, 2007, 301-335.

² C. Tsimbos, “The Impact of Migration on Growth and Ageing of the Population in A New Receiving Country: The Case of Greece”, *International Migration*, Vol. 44 (4), 2006, s. 231.

mecrada kullanıyor olması, sağlık hizmetlerinin kendi ülkelerine göre daha ucuz olması, konut fiyatlarının ülkelerine göre daha uygun olması, iklimin yaşadıkları ülkeye göre daha sıcak olması gibi etkenler bu kişilerin gerek bireysel gerekse kitlesel (aile ya da akrabalarla birlikte) şekilde Türkiye'nin bu bölgelerine gelişini/yerleşimini hızlandırmıştır. Göçmen yerleşimcilerin bu tutumları “Tiebout Hipotezi”ni hatırlatır. *Tiebout Hipotezine* göre bireyler kendi tercihlerini en iyi biçimde tatmin eden yerleşim birimlerine göç etme eğilimindedirler³. Genellikle ekonomik olarak gerçekleşen bu tercihler, göç edilen yerdeki yerel yönetimleri de etkilemektedir. Dolayısıyla, yerleşimciler öncelikle ekonomik, daha sonra iklimsel ve kültürel nedenlerle göç ettikleri ülkeye yerleşim sürecini hızlandırmaktadırlar. Bu ve bunun gibi nedenler ve teoriler, göçmen davranışını anlamaya yöneliktir. Bu çalışmada da görüldüğü üzere, yerleşimciler geldikleri yeni toplumda kendi tatminleri üzerinden hareket etmektedirler.

Neden Doğu Avrupa Ülkeleri ve Neden Türkiye Kıyıları?

Birçok araştırma⁴, başlıktaki soruyu yanıtlamaya çalışmış, bu yeni göç biçiminin yerleşimcilerinin toplumsal aidiyetlerini, geliş nedenlerini ve süreçlerini derinlemesine araştırma konusu haline getirmiştir. Özellikle 2000’li yıllarla birlikte Türkiye’nin

³ E. Cenikli, *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Vergilendirme Yetkisi, Küreselleşme ve Yerelleşme Bağlamında Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2010, s. 31.

⁴ İlgili araştırmalar için bkz. C. Balkır-B. Kırkulak, “Turkey, New Destination for International Retirement Migration”, *Trends, Patterns and Control*, der. H. Fassmann-M. Haller-D. Lane-E. Alger, Migration and Mobility in Europe, 2009; G. Ertuğrul, *Muğla-Gökova Yöresine Yerleşen Yabancılar: Büyük Britanya Vatandaşları Örneği*, TÜBİTAK Araştırma Projesi Raporu 2008; B. Kaiser, “Social Life-Words of German Migrants in Turkey: The Other Side of the Turkish-German Transnational Space”, *Transnational Social Space: Agent, Networks and Institutions*, der. T. Faist-E. Özveren, Avebury, Ashgate, UK, 2004; B. Kaiser-A. İçduygu, “Türkiye’deki Avrupa Birliği Yurttaşları”, *Türkiye’de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, der. A. Kaya-T. Tarhanlı, TESEV, İstanbul, 2005, 171-182; Ç. Özbek, *Uluslararası Göçler Bağlamında Yurttaşlık ve Kimliğin Değişen Anlamı (Marmaris Örneği)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Muğla, 2008; M. Tuna-Ç. Özbek, *Yerleşen Yabancılar: Güney Ege Bölgesi’nde Göç, Yurttaşlık ve Kimliğin Dönüşümü*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012; M. G. Özerim, *Avrupa’da Uluslararası Emekli Göçü ve Yeni Bir Varış Ülkesi Olarak Türkiye: Muğla-Dalyan Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2008; A. Sağır, “Kültürel Bütünleşme Bağlamında Antalya’nın Finike İlçesine Yerleşen Turistlerin Sosyolojik Çözümlemesi”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 2011, s. 49-64; İ. Südaş, *Avrupa Ülkelerinden Türkiye’nin Batı Kıyılarına Yönelik Göçler: Marmaris, Kuşadası ve Ayvalık İlçelerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2012; P. Gustafson, “Retirement Migration and Transnational Lifestyles”, *Ageing and Society*, Cambridge University Press., UK, 2001, s. 371-394; M. Klinthall, “Retirement Return Migration From Sweden”, *International Migration*, 44(2), 2006, s. 153-180; F. A. Lewin, “The Meaning of Home Among Elderly Migrants: Directions for Future Research and Theoretical Development”, *Housing Studies*, 16, 2001, s. 353-370; K. O’Reilly, “A New Trend in European Migration: Contemporary British Migration to Fuengirola, Costa Del Sol”, *Geographical Viewpoint*, 23, 1995, s. 25-36; M. A. Casado-Diaz, “Socio-Demographic Impacts of Residential Tourism: A Case Study of Torrevecija, Spain”, *International Journal of Tourism Research*, 1, 1999, s. 223-237.

“Yabancılar Mülk Satışı” konusundaki yeni düzenlemeleri, Avrupa’da yaşanan Euro krizi, yaşlı nüfusun artması gibi etkenler de özellikle bu dönemde, Batı ve Kuzey Avrupa’dan Doğu Avrupa’ya olan göçü hızlandırmıştır. Türkiye’den önce, İtalya, Yunanistan, Malta ve özellikle İspanya’nın tecrübe ettiği bu “yeni” göç biçimini Türkiye, özellikle son 20-30 yıldır yoğun bir şekilde yaşamaktadır.

Türkiye’de yaşayan AB (Avrupa Birliği) vatandaşları üzerine bir incelemede, yurttaşların şu gruplar şeklinde kategorilendirildiği görülmektedir: (1) AB menşeli ya da yabancı şirket veya kurumların görevli ve temsilcileri, (2) Eşi Türk yurttaşı olan AB yurttaşları, (3) Karma evliliklerle kurulan AB-Türk ailelerinin çocukları, (4) Emekli AB yurttaşları, (5) Alternatif bir yaşam tarzı arayan AB yurttaşları, (6) Türk kökenli AB yurttaşları, (7) İstanbul Boğazı Almanları, (8) Mülteciler (özellikle Nazi rejimi çerçevesinde Almanya’dan gelenler)⁵. Burada bu çalışma için de dikkat çeken kategoriler, “emekli AB yurttaşları”, “alternatif bir yaşam tarzı arayan AB yurttaşları” ve “eşi Türk yurttaşı olan AB yurttaşları”dır. Özellikle bu üç kategori, sonradan Türkiye’ye yerleşmiş ve hangi nedenle olursa olsun kalıcı bir yaşam için turistten ayrılarak yerleşimci olmuş kişilerdir. Aynı çalışmada AB yurttaşlarının yerleşmek için Türkiye’yi tercih nedenleri de şu şekilde sıralanmaktadır:

1- 1980’li yıllardan bu yana devam eden siyasal ve ekonomik dışa açılım süreci Türkiye’yi göçmenler için daha çekici bir konuma getirmiştir;

2- Türkiye, 1980’li yılların ikinci yarısından itibaren Avrupalıların giderek daha fazla tercih ettiği bir tatil ülkesi olmuştur. Türkiye ile ilk olumlu teması tatilde yaşamış olan birçok kişiye daha sonra, ülkede uzun süre kalma isteği uyanmıştır;

3- Türkiye’nin AB’ye tam üyelik adaylığı konusunda kaydettiği ilerleme de önemli bir husustur; özellikle Türkiye’nin Ekim 2005 yılı başında AB ile müzakerelere başlaması Türkiye-AB ilişkilerinde yeni bir döneme girildiğini göstermektedir. Bu gelişmeler, Türkiye’yi bir göç ülkesi olarak özellikle AB yurttaşları için giderek daha cazip kılmaktadır⁶.

Yerleşimcilerin tercihleri arasında İtalya, İspanya, Fransa ve Portekiz en fazla tercih edilen ülkeler iken Türkiye ile birlikte Yunanistan ve Hırvatistan, göç edilebilecek ülkeler listesine yakın zamanda eklenen seçenekler olmuştur. Bu ülkelerin hepsi ılıman iklim ve turistik özellikleri başta olmak üzere emekli göçü için temel unsurları içermektedirler. Avrupalı emekli göçünde Türkiye’ye yönelik ilginin temel nedenleri incelenirken yararlanılabilecek en somut dayanak noktaları yabancıların taşınmaz edinimi haklarına ilişkin düzenlemelerin ve Türkiye’de konutların diğer Avrupa ülkelerine göre ucuz olmasının etkisidir. Türkiye’ye yönelik Avrupalı emekli göçünde 2003 yılında yabancıların taşınmaz edinimine yönelik düzenlemeler, dönüm noktası niteliğini taşımıştır. Bunun dışında iklim özellikleri, yaşam şartlarının daha ucuz olması,

⁵ B. Kaiser, “Türkiye’deki Avrupa Birliği Yurttaşları: Siyasal ve Toplumsal Katılımın Önündeki Engeller”, *Kökler ve Yollar-Türkiye’de Göç Süreçleri*, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, 2007, s. 475-490; B. Kaiser-A. İçduygu, *a.g.m.*, s. 171-182.

⁶ B. Kaiser, “Türkiye’deki Avrupa Birliği Yurttaşları: Siyasal ve Toplumsal Katılımın Önündeki Engeller”, s. 475-490; B. Kaiser-A. İçduygu, *a.g.m.*, s. 476.

doğasının turizmin ticari etkilerinden daha az zarar görmüş olması gibi unsurlar da etkilidir⁷. Türkiye'nin uluslararası alandaki siyasi ve ekonomik konumlanışının önemi ve yabancıların mülk alımına yönelik yasal düzenlemelerle birlikte, yabancı uyrukluların özellikle "daha iyi bir yaşam" sürdürmek için bu bölgeyi tercih ettikleri bilinmektedir.

Konuyla ilgili benzer araştırmalar da Güney Ege Bölgesi'ne yerleşen yabancı uyruklu yerleşimciler açısından doğal çevrenin korunmasının önemli olduğunu göstermektedir. Bir ölçüde bununla bağlantılı olarak, çevresel faktörler yerleşimcilerin bu bölgeyi yaşamak için tercih etme nedenlerinin de başında gelmektedir. Bölge ikliminin diğer Batı Avrupa ülkelerine nazaran daha sıcak olması, çevrenin yoğun bir ormanlık alan olması, deniz ve turizm faktörü gibi nedenler yabancılar için bölgeyi daha cazip kılan nedenler arasındadır⁸. Benzer nitelikte yapılan araştırmalar da⁹, yabancıların genellikle Akdeniz ülkelerinin sıcak sahil kıyılarını yerleşmek için seçtiklerini, sıcak iklimsel özelliklerin bu bölgelere yerleşmek için birincil ve en önemli neden olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında güçlü toplumsal ilişkiler, ekonomik avantajlar (düşük konut fiyatları, ucuz yaşam olanakları gibi) da yerleşim için öncelikli olan etkenlerdendir.

Göç ve Toplumsal Aidiyet

Mülk satın alma yoluyla Türkiye'ye yerleşen yabancı uyruklu yerleşimciler üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda¹⁰, yerleşimcilerin geldikleri yeni ülkelerindeki kültürel formları benimsemeleri, aidiyetlerini ne şekillerde kurdukları önemli bir tartışma konusudur.

"Birey, göç ettiği ülkeye hiçbir zaman ait olmaz" gibi bir yaklaşım yeni göç kategorileri ve çözümlenmeleri için oldukça sorunlu kalacaktır. Ancak, bireyin yerleştiği "yeni" ülkesinin yanında, köklerinin bulunduğu ülke ile sınırlı da olsa ilişkilerini sürdürüyor oluşu gerçeği, onun yerleştiği ülke dışında, bağlı olduğu ülkeye de aidiyetini kaybetmediğini göstermektedir. Türk, Fransız, Alman, İngiliz olmak gibi ırk göstergeleri, Müslüman, Hıristiyan olmak gibi dinsel göstergeler ya da doktor, işçi,

⁷ İ. Südaş, *a.g.t.*, s. 61-62.

⁸ M. Tuna-Ç. Özbek, *a.g.e.*, s. 115.

⁹ Araştırmalar için bkz. K. O'Reilly, *a.g.m.*; W. H. Walters, "Climate and U.S. Elderly Migration Rates", *Papers in Regional Science*, Vol. 73 (3), 1994, s. 309-329.

¹⁰ Araştırmalar için bkz. G. Ertuğrul, "Sahihlik Arayışında Türkiye'ye Göç: Muğla-Gökova Yöresine Yerleşen Britanyalılar", *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 11(43), 2013, s. 79-96; Ç. Özbek, *a.g.t.*; İ. Südaş, *a.g.t.*; M. Tuna-Ç. Özbek, *a.g.e.*; M. Tuna-Ç. Özbek, "Uluslararası Göçler Sonrası Kimlik Tartışmaları ve Alternatif İki Model: Çok-Kültürlülük ve Avrupa Birliği Yurttaşlığı", *Yurttaşlığı Yeniden Düşünmek-Sosyolojik, Hukuki ve Siyasal Tartışmalar*, der. A. Durakbaşa-N. A. Ş. Öner-F. Karapehlivan Şenel, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2014; C. Balkır-İ. Südaş, "Guests and Hosts: European Retirees in Coastal Turkey" *Insight Turkey*, Fall: 2014, s. 123-142; A. Kaya (der), *Farklılıkların Birlikteliği-Türkiye'de ve Avrupa'da Birarada Yaşama Tartışmaları*, Hiperlink Yayınları. İstanbul 2014; S. Dedeoğlu-Ç. Ekiz Gökmen, *Göç ve Sosyal Dışlanma: Türkiye'de Yabancı Göçmen Kadınlar*, Efil Yayınevi, Ankara, 2011; İ. Südaş-M. Mutluer "Daha İyi Bir Hayata Doğru: Yaşam Biçimi Göçü", *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(1), İzmir, 2010, s. 31-47; Usak Raporları, *Yerleşik Yabancıların Türk Toplumuna Entegrasyonu*, Usak Yayınları, Ankara, 2008; Z. Toprak-S. İ. Kaya-G. Tenikler, *Türkiye Doğumlu Olmayan Yerleşik Yabancılar-İzmir İçin Stratejik Yaklaşımlar*, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yerel Gündem 21 Yayını, İzmir, 2007.

öğretmen olmak gibi mesleki referanslı aidiyet biçimleri tek başlarına bir bireyin aidiyetini tanımlamada yeterli referanslar olmaktan çıkmaktadırlar. Birey artık, dönüşen toplumsal algılarla beraber, ulus-ötesi hareketlerin de itici gücüyle, tek bir kimlik referansına bağlı olarak kendini tanımlamada problemler yaşamaktadır. Bu yaklaşımlar göz önüne alınarak, sosyal bilimlerde ve özel olarak göç çalışmalarında “farklılığı” temel alan bir yaklaşım, konuyu derinlemesine tartışmak adına daha yararlı olmaktadır.

Ulus-ötesi hareketlerin ve mobilitenin yoğunluğu, iletişim teknolojilerinin hızı ile beraber insanların artık tek bir ülkeye, tek bir vatana, tek bir dile ve yaşam biçimine aidiyeti zayıflamaktadır. Bu anlamda modern öncesi ve bir ölçüde modern dönemlerde de geçerli olan tekil kimlik algısının yerini artık çoklu kimlik algılarına bıraktığını söylemek mümkündür. Ancak bu durum, kimliğin bu dönemde öneminin azaldığı ya da etkisini yitirdiği anlamına gelmemekte, belki de tam tersine kimlik ve aidiyet kendini ifade etmede daha da belirgin ve belirleyici bir hale gelmektedir. Kimlik ve aidiyetin yeni ifade biçimleri konusundaki arayışlar, özellikle zamana ve mekâna bağlı olarak belirlenmiş kimlik ve aidiyet tanımlamalarının belirsizleşmesi, anlamını yitirmeye başlamasıyla anlam ve içerik kazanmıştır. Başka bir deyimle kimlik ve aidiyet önemini yitirmediği gibi daha da büyük bir önem kazanmış, bununla birlikte kimlik ve aidiyetin tanımlanmasında temel olan referanslarda önemli bir değişim gözlenir olmuştur. “Çılgınca kimlik arayışı, küreselleşme öncesi zamanların henüz tam olarak sökülüp atılmayan, ama küreselleşme ilerledikçe yok olmaya mahkûm bir kalıntı değildir; tam aksine, küreselleşme ve bireyselleşmenin birlikte yarattıkları baskı ve gerilimlerin yan etkisi ve yan ürünüdür. Kimlik edinme savaşları küreselleşme eğilimine ne ters düşer ne de ona engel olur: Onlar küreselleşmenin meşru çocuğu ve doğal ortağıdır ve onu durdurmak şöyle dursun, çarklarını yağlarlar”¹¹.

Toplumsal olarak oluşturulan kimlik, doğası gereği topluma bağlı olarak şekillenir. Kimlik, aidiyet, tanınma ve tanımlanma biçimleri önceki çağlarda ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmamışken, özellikle post-modern koşullarda hem kimliğin münhasıran kendisi hem de aidiyet, tanınma ve tanımlanma biçimleri ciddi sorun alanlarına dönüşmüştür. Genelde tanınma, herkesin varolduğunu sorgulamadan kabul ettiği toplumsal kategoriler üzerine oturmuş olması nedeniyle, toplumsal kimlik üzerinden gerçekleştirilmeye çalışılıyordu¹². Ulus gibi diğer aidiyetler yurttaşlığın önüne mi geçiyor? “Daha içine kapalı, daha dar kapsamlı aidiyetler mi, yoksa insan hakları, toplumsal haklar gibi toprağa bağlı olmayan kavramlar etrafında örülen daha evrensel (ulus-sonrası ya da ulus-ötesi) bir modele atıfta bulunan daha geniş kapsamlı aidiyetler mi” söz konusu gibi sorular günümüzde gitgide önem kazanmaktadır¹³. Bu noktada yurttaşlıkta önceliğin, bireyin devlete olan bağlılığı; etnik kimlikte ise önceliğin, bireylerin çoğu kez dil ve/veya din ile çok keskin bir biçimde tanımlanan kültürel gruplarına bağlılığı olarak

¹¹ Z. Bauman, *Bireyselleşmiş Toplum*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2005, s. 188-189.

¹² C. Taylor, “Tanınma Politikası”, *Çokkültürcülük-Tanınma Politikası*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2005, s. 49.

¹³ C. W. De Wenden, “Ulus ve Yurttaşlık: Hem Rakip Hem Ortak”, *Uluslar ve Milliyetçilikler*, Metis Yayınları, İstanbul, 1998, s. 39-48.

belirlenebilmektedir¹⁴. Ulus-devlet anlayışı ile ulus-ötesi toplulukların, kimlik sorunsalına yaklaşım biçimindeki farklılık da buradan kaynaklanmaktadır. “Ulus-ötesi toplulukların önemli sonuçlarından biri “türdeş (homojen) ulus-devlet” düşünün sona ermesidir. Bugün Berlin Alman olduğu kadar Türk; Paris Fransız olduğu kadar Arap; Londra İngiliz olduğu kadar Hintli ve Karayipli bir kenttir. Dünya artık sayıları giderek artan kozmopolit alt kimliklerle, ulus-ötesi kimlikler taşıyan insanların barındığı kentlerden oluşmaktadır. Giderek daha çok sayıda ülkenin göç olgusu ile karşılaşması ile “etnik türdeşliğe dayalı ulus-devlet” fikrini sürdürme olasılığı giderek zayıflama eğilimi göstermektedir. Dolayısıyla, ulusal kimlik ve ulusal kültür kavramlarını bir kez daha gözden geçirme zorunluluğu belirmektedir. Çok-kültürlü ve ulus-ötesi kimlik taşıyan toplulukları bütünleştirmeye çalışırken, duygusal aidiyetlerin hangi yoldan sağlanabileceği, üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur”¹⁵.

Kimlik, günümüz siyasi, kültürel ve sosyal dönüşümlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Uluslararası göçler ekseninde değerlendirildiği zaman, bireyin yaşadığı yeni toplumsal düzene aidiyetiyle ortaya çıkan bu tartışma, literatürde önemli bir yer tutmaktadır. “Zaman içinde göçmen için bulunması ve karşılanması güç olan şey, biz kimiz sorusuna verilecek cevap olmaktadır. Kimliğin yeniden biçimlenmesinde geçmiş ile şimdinin arasındaki bağlantıyı koparmış, orijin ülke ile şimdi bulunduğu kültür arasında gidip gelen göçmenlerin, kendilerini kimi zaman aşırı ulusalcı, kimi zaman da ‘kimliksiz cemaatler’ olarak tanımladıklarını görüyoruz”¹⁶. Modern öncesi dönemlerin yerleştirdiği tekil kimlik anlayışı, yaşanan hızlı toplumsal değişimlerle, göçlerle ve ulus-ötesi hareketlerle birlikte yerini çoğul bir kimlik anlayışına bırakmıştır.

Doğduğu ülkeye aidiyetini belirleyen birey için artık tek başına vatandaşlık kimliği yeterli olmamaktadır. Modern kimlik kavramının gelişmesi, farklılıklar politikasının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Temelde herkesin kendine özgü biricik kimliğiyle tanınması gerekir¹⁷. Ancak artık birey, kendini tanımlarken farklı kimlik özelliklerini bir arada kullanmaktadır. Toksöz, göçmenlerin göç ettiği ülkede kimlik tanımlamalarını öncelikli olarak milliyet ve din üzerinden yaptıklarını, ancak zamanla milliyet ögesinin zayıflayıp, dinin kuşakları birbirine bağlayan önemli bir referans olduğunu ortaya koymaktadır¹⁸. Konuya daha geniş bir perspektiften yaklaşıldığında ise, artık ulus-devlet yurttaşları tek bir ülkenin vatandaşı olmakla kalmamakta, farklı kimlik özelliklerini (etnik kimlikler, cinsiyet, din, dil, ırk gibi) sergilemektedirler. Bu durum günümüzde, çoğu ülke siyaseti için “tehdit” oluşturmaktadır. Ancak gelinen nokta, önümüzdeki yıllarda, kimliğin birey aidiyeti için daha da farklılaşacağı ve çeşitleneceği yönündedir. “Kültürel türdeşlik her zaman sorun yaratmıştır, çünkü azınlık kültürleri sanıldığından çok daha dirençlidir. Bu güçlük günümüzdeki “göç çağı”nda daha da ağır basmaktadır.

¹⁴ D. Heater, *Yurttaşlığın Kısa Tarihi*, İmge Kitabevi, Ankara, 2007, s. 141.

¹⁵ N. Abadan-Unat, *Bitmeyen Göç-Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006, s. 320-321.

¹⁶ B. Kümbetoğlu, “Küresel Gidişat, Değişen Göçmenler ve Göçmenlik”, *Uluslararası İlişkilerde Sınır Tanımayan Sorunlar*, Bağlam Yayınları, İstanbul, 2003, s. 271-298.

¹⁷ C. Taylor, *a.g.m.*, s. 52.

¹⁸ G. Toksöz, *Uluslararası Emek Göçü*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006, s. 40-41.

Esnek, sık sık değişen sınırlar ve etnokültürel farklılıkların büyümesi kültürel türdeşliği imkânsız bir hale getirmektedir.

Bugün birçok insan ülkeler arasında gidip gelmekte ve sınırların ötesinde ailevi, toplumsal ve ekonomik bağlarını muhafaza etmektedir. Bu tür insanların birden çok kimlikleri vardır. Hükümetler bu durumu engellemek isteseler de bir kısım bireyler iki ya da daha çok yurttaşlık sıfatına sahiptir. Kültürel alışveriş ve kültürler arası evlilikler, bu yeni bilinçlenmenin harmanlanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu deneyler şimdilik sınırlı sayıda insanların durumunu yansıtmaktadır, ancak bu eğilim küreselleşme ile birlikte artacaktır. Herkesin siyasal ve kültürel açıdan sadece ulus-devlete ait olması ilkesi güç işler bir hale gelmiştir. Bugün aranan statü, bir yere bağlı olmanın sonucu olarak verilen haklar yerine insan olma sıfatı ile hak sahibi olunan “küresel” bir yurttaşlıktır¹⁹. Küresel yurttaşlık fikrine benzer bir şekilde Urry’nin öne sürdüğü “tüketici yurttaşlık” modeli de aynı derecede dikkate değerdir: “Birincisi, insanlar daha çok, mal ve hizmet satın alma güçleri yoluyla yurttaşlardır – yurttaşlık, politik haklar ve görevlerden daha çok bir tüketim sorunudur. İkincisi, farklı toplumlardaki insanlar, farklı toplumlardan gelen tüketim malları, hizmetler ve kültürel ürünler çeşitliliğine ulaşmada aynı haklara sahip olmalıdır. Üçüncüsü, insanlar turist olarak her toplumda seyahat edebilmelidir ve geçmişte Arnavutluk, Çin ve bazı Doğu Avrupa ülkeleri gibi, bu hakkı önlemeye çalışmış olan ülkeler, yabancıların kendi topraklarından geçmelerine yönelik insan haklarını çiğneyen ülkeler olarak görüldüler. Dördüncüsü insanların sınırlar-arası hareket etme ve istedikleri dönemde bir yabancı olarak ziyaret etmek üzere seçtikleri bir toplumda sürekli ya da geçici bir süre kalma haklarına sahip oldukları kabul edilir”²⁰.

Wallerstein’in kimlik konusundaki yorumu ise şu şekildedir: “Hiçbir şey bize bir halkın kim ya da ne olduğundan daha aşikâr görünmez. Halkların adları vardır, çok tanıdık adlar. Uzun birer tarihe sahipmiş gibi görünürler. Buna rağmen her anketçi bilir ki, muhtemelen aynı “halk”tan olanlara “siz nesiniz?” diye açık uçlu bir soru sorulduğunda alınan cevaplar inanılmaz derecede çeşitli olacaktır; özellikle de konu o sırada siyaset sahnesinde değilse. Ve siyaset sahnesini izleyen herkes, şu isimler etrafında çok ateşli tartışmaların döndüğünü bilir: Filistinli var mıdır? Yahudi kimdir? Makedonyalılar Bulgar mıdır? Berberiler Arap mıdır? Doğru etiket hangisidir: Zenci, Afro-Amerikan, Siyah (büyük harfle), siyah (küçük harfle)? Bu etiket sorunu yüzünden insanlar her gün birbirlerini vuruyorlar. Buna rağmen, tam da bunu yapanlar meselenin karmaşık ya da şaşırtıcı olduğunu ya da o kadar açık olmadığını inkâr etme eğilimindedir”²¹.

Konuyla ilgili Ertuğrul’un çalışmasında ortaya çıkan veriler dikkat çekicidir. Muğla’nın Gökova bölgesinde Britanyalılarla gerçekleştirilen çalışmaya göre görüşmecilerin sık üzerinde durdukları, artık İngiltere’nin bir kültürünün kalmadığı, çok-ırklı, kültürlerin kültürü komik bir topluma dönüştüğü yönünde olmuştur. Artık İngiliz olmaktan gurur duymamak ve ülkeye zorunluluktan gidildiğinde dahi orali hissetmemek

¹⁹ N. Abadan-Unat, *a.g.e.*, s. 349-350.

²⁰ J. Urry, *Mekânları Tüketmek*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1999, s. 226-227.

²¹ I. Wallerstein, “Halkçılığın İnşası: Irkçılık, Milliyetçilik, Etniklik”, *İrk, Ulus, Sınıf*, içinde, Metis Yayınları, İstanbul, 2000, s. 91-108.

ve hatta Türk gibi hissetmek/Türk gibi yaşamak söylemleri çalışmada sıklıkla karşılaşılan aidiyet biçimleri olmuştur. “Türk gibi olmak ya da bunun tekabül ettiği yaşam tarzını betimlemeleri istendiğinde, İngiltere’nin eski haline benzettikleri özellikler taşıdığı vurgulanmaktadır. Bunlar: kültürel değerler ve pratikler, aile değerleri, yaşlılara saygı, çocuklara gösterilen sevgi ve hürmet, güvende olma hissi ve kendiliğindenlik gibi özelliklerdir. Türk gibi yaşamak retorisi açıldığında gönderme yaptığı şeyin daha çok mutlu oldukları yerli olmak; doğdukları yer ve buralı olmak gibi iki ayrı dünyada değil tek bir dünyada, ideal dünyada olmak olduğu görülmektedir²².

Benzer bir araştırmada da, göç yoluyla gelen yerleşimcilerin “kimliğinizi nasıl tanımlarsınız?” sorusuna verdikleri cevaplar dört ana başlık altında sıralanmaktadır. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu kendilerini “milliyetleri” üzerinden tanımlarken, sıralama “diğer”, “din” ve “etnisite”ye ait tanımlamalarla devam etmektedir. Milliyet, din ve etnisiteye dair tanımlamalar, kimliğin başat unsurları olduğundan olası kabul edilmektedir. Burada asıl dikkat çekici olan nokta, katılımcıların kendilerini, “Avrupa yurttaşı”, “dünya vatandaşı”, “küresel yurttaş”, “hümanist”, “çevreci”, “çok-kültürlü” gibi farklı kategorilerde tanımlamaları ve bunun yanında kadınlık ve erkekliğe referans verdikleri tanımlamalar olmaktadır. Bunun yanında araştırmada öne çıkan diğer bir husus da kendini “Türk gibi” hissetmenin katılımcılarda sıklıkla rastlanmasıdır²³. Bahsi geçen bu kimlik tanımlamaları hiç kuşkusuz, yerelde kurulan ilişki ağları ve pratikleriyle şekillenmekte ve güçlenmektedir. Bu ağların oluşmasına ve güçlenmesine olanak sağlayan birçok faktör olabileceği gibi, bu çalışmanın konusu yerelde çıkan gazete, fanzin, bülten gibi yayınların etkisi üzerine odaklanmaktadır.

Yerleşimcilerin Aidiyet Kurma Biçimleri Üzerine Bir Örnek: *The Post* Gazetesi

Göçmen yerleşimciler, geldikleri ülkede hangi yasal statüde olurlarsa olsunlar, eğer yerleşmek amacıyla geldiler ise, yeni ülkeleriyle aidiyet duygusunu güçlendirme eğilimindedirler. Aidiyet çok çeşitli yollarla sağlanabildiği/güçlendirilebildiği gibi, bunun en iyi yollarından biri toplumsal mekândaki örgütlenme pratikleri olmaktadır. Örgütlenme, bir dernek/vakıf ve/veya insiyatif yoluyla olabileceği gibi, çıkarılan yayınlar, fanzinler, internet sitelerindeki yayınlar, sosyal medya hesapları, sık gidilen ve artık o cemaatin insanların yoğun olarak sosyalleştiği mekânlar (kafe, restoran, kulüp gibi) ve bu mekânlarda düzenlenen etkinlikler yoluyla da olabilir.

Bütün bu aidiyet kurma biçimleri, Marmaris araştırma alanı için gözlenmekle birlikte, bu çalışmanın odak noktası İngilizce olarak yayınlanan ve genel itibarıyla bu bölgede yaşayan Britanyalıları için çıkarılan “The Post” gazetesidir. Gazetenin “belirli sayıları” içerik analizine tabi tutulmuş ve Britanyalıların genel olarak Türkiye’de ve Marmaris ve bölgesinde yaşamları hakkında, aidiyet kurma biçimleri hakkında önemli tespitler elde edilmiştir. Gazetenin aşağıdaki tabloda da (Tablo 1) belirtilen sayılarının bu araştırmada alınmasının nedeni; gazetenin yerelde çıkan bir gazete olması ve bu nedenle herhangi bir arşivinin bulunmaması nedeniyle araştırmacıların ulaşılabilen

²² G. Ertuğrul, *a.g.m.*, s. 79-96.

²³ Ç. Özbeke, *a.g.t.*

sayılar üzerinden çalışmayı gerçekleştirme zorunluluğunu beraberinde getirmesidir. Gazetenin sadece basılı olarak yayınlanması, internet ortamında paylaşılmaması da aşağıdaki sayıların dışındaki sayılara ulaşılmanın nedenlerinden biridir. Araştırma süresince gazete sahibine, gazetede verilen iletişim numaraları ve mail adresleri yoluyla ulaşılmaya çalışılmış ancak başarılı olunamamıştır. Yine de aşağıdaki tabloda sıralanan on sayı, yabancı yerleşimcilerin gazete yoluyla aidiyet kurma biçimleri konusunda önemli ipuçları vermektedir.

Yabancı yerleşimcilerin yerel bir gazete aracılığıyla kurdukları aidiyet, üç ana başlık altında incelenebilir. Bunlar; (i) yaşadıkları bölgeye dair çıkan haberler, (ii) geldikleri orijin ülkeye dair paylaşılan haberler ve (iii) bu haberlerde öne çıkan konular şeklinde sıralanabilir. Yerleşimcilerin, bu üç başlıkta öne çıkardığı haberler, başlıklar, konular, yerleşilen ülkeye karşı yaklaşımı belirlemede başat değerdedir.

Araştırma kapsamında “The Post” gazetesinin farklı tarihlerde yayınlanan on sayısı incelenmiştir. Tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen bu sayılarda seçimi sınırlayan en önemli etken gazete arşivinin ulaşılabilirliği olmuştur. Özellikle, yayının ilk yıl sayılarına erişimin sınırlılığı birinci yılı temsilen sadece bir sayının incelenmesine olanak tanımıştır. İncelenen diğer sayılara bakıldığında, birinci yıla ait 17. sayı diğerlerinden zaman açısından ayrışıyor görünse de gazetenin ilk dönemine dair bir fikir vermesi açısından önemli bulunduğundan örnekleme dâhil edilmiştir. 34. ve 41. sayılar arasındaki dönem görece birbirini izleyen yayınlarla incelenmiş, 2008 yılının ilk üç ayındaki yayınlar da kesintisiz olarak ele alınmıştır.

Resim 1- The Post Gazetesi.

Gazetenin, 2007 kış ayları içinde oldukça az sayıda (iki sayı) yayınlanmış olduğu da düşünülürse elimizdeki örnekler bize, gazetenin yaklaşık olarak bir buçuk yılını izleme imkânı vermiş, bu süre içinde de gerek Türkiye gerekse Büyük Britanya açısından önemli olan dönemleri gözleme imkânı sunmuştur (Noel, yılbaşı, milli bayramlar vb.). Bu doğrultuda, incelenen sayılar aşağıdaki tabloda belirtildiği gibidir:

Tablo 1. The Post Gazetesi'nin Araştırmaya Dâhil Olan Sayıları

Yayın Numarası	Yayınlanma Tarihi
Sayı 17 – Yıl 1	5-18 Mayıs 2006
Sayı 34 – Yıl 2	20 Ocak – 5 Şubat 2007
Sayı 36 – Yıl 2	1-15 Haziran 2007
Sayı 38 – Yıl 2	20 Temmuz – 5 Ağustos 2007
Sayı 39 – Yıl 2	24 Ağustos – 7 Eylül 2007
Sayı 41 – Yıl 2	21 Eylül – 5 Ekim 2007
Sayı 48 – Yıl 2	28 Aralık 2007 – 10 Ocak 2008
Sayı 49 – Yıl 2	11-24 Ocak 2008
Sayı 50 – Yıl 3	25 Ocak – 14 Şubat 2008
Sayı 51 – Yıl 3	29 Şubat – 13 Mart 2008

İki haftada bir İngilizce olarak yayınlanmakta olan ve ücretsiz dağıtılan gazetenin merkezi Marmaris ilçesinin İçmeler beldesinde bulunmaktadır. Sorumlu müdür ve genel yayın yönetmeni Türk olmakla birlikte künyede yer alan isimlere bakıldığında gazeteye, bölgede yaşayan yabancı uyruklu kişilerin de katkıda bulunduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla, hedef kitleyi içeriden tanıyan içerik üreticilerin varlığı söz konusudur. Bütün bu içerik üreticilere rağmen gazetenin sahibinin Türk olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye’de yabancıların bürokrasiyi aşmalarının önündeki engeller nedeniyle, Türk uyruklu kişi(ler) üzerinden işlem yapmak (bu örnekte olduğu gibi gazete çıkarmak) süreci hızlandırdığı gibi mümkün de kılmaktadır.

Örneklemin içindeki yayınlarda 17 numaralı sayı 20 sayfa basılırken daha sonra bu sayının 16’ya düştüğü ve burada sabitlendiği görülmektedir. Tabloid²⁴ boyda basılan gazete tamamı renkli yayınlanmaktadır. Örneklemin ilk sayısında, ana sayfada üç reklam görülürken gazete logosunun yanında yayınlanan ilk ilan evlere de servis yaptığını belirten yerel bir pizza restoranına, sayfanın sağ alt tarafında yayınlanan ikinci ilan telefon kartı satışı vb. iletişim servisleri sunan yerel bir mağazaya ve sayfanın altını tamamen kaplayan üçüncü reklamsa tenis derslerinin kısa tanıtımını yapan beş yıldızlı

²⁴ Yaygın gazete boyutunun yarısı büyüklüğündeki kağıtlara basılan gazetelere “tabloid gazeteler” denmektedir.

yerel bir otele aittir. Söz konusu sayı dışında elimizdeki örnekler arasında ana sayfada reklamlarla ikinci karşılaşmamız 21 Eylül – 5 Ekim 2007 tarihli 41. sayıda olmaktadır. Sayfanın en altını tamamen kaplayan bu ilan da yerel bir emlak acentesine aittir. İlanların hepsi İngilizce yayınlanırken sadece 41. sayıdaki reklamda Türkçe bir ifadeye de yer verilmiştir. İlanlar da dâhil olmak üzere gazetede Türkçe herhangi bir ifadeye rastlanmaması ya da bazı örneklerde görülebileceği gibi gazetenin çift dilli basılmak yerine sadece İngilizce basılması, bu bölgede yaşayan yabancı yerleşimcileri doğrudan hedef kitle olarak belirlediğinin de bir göstergesidir. Hiç kuşkusuz “dil” yabancı aidiyeti için başat değerdedir. Dil ile kurulan ilişkide, yerleşimcinin yerleştiği bölgenin, ülkenin dilini öğrenmesi, aidiyeti arttırabileceği gibi, anadilinde yayınları (televizyon kanalları, radyo programları, gazeteler gibi) takip etmesi de orijin ülkesine olan bağlılığını koruyarak aidiyeti yaşadığı bölgeye karşı da güçlendirebilir.

17 numaralı sayıda, ana sayfadakiler de dâhil olmak üzere, reklama ayrılmayan sayfalarda yayınlanmış 57 reklam bulunmakta, bunun yanında “Property Pages” (Emlâk Sayfaları) başlıklı iki tam sayfanın ilkinde kısa bir yazı girişinin ardından altı emlak reklamına ve ikinci sayfada da tam sayfa bir emlak ilanına yer verilmektedir. Ek olarak “Classified adverts” (Sınıflandırılmış reklamlar) başlıklı on yedinci sayfada da “Arabalar, bisikletler, botlar”, “İş ortaklığı”, “Kulüpler ve gruplar”, “Eğitim”, “Ev bakımı”, “İş ilanları”, “Muhtelif”, “Arsa”, “Emlak”, “Hayvanlar”, “Hizmetler”, “Ulaşım”, “Arananlar” başlıkları altında kısa ilanlar yayınlanmaktadır. Sayfanın sonunda bu ilanların ücretsiz olduğu belirtilmiştir. Ücretsizler yanında bu sayfada altı küçük ölçekli reklam bulunduğu da görülmektedir. Ayrıca, 17. sayının arka kapağı da tamamen reklamlara (dokuz adet) ayrılmıştır. Toplamda, biri ücretsiz olmak üzere, 20 sayfalık yayının dört sayfası tamamen reklamlara ayrılmış durumdadır. Kalan 16 sayfada da 57 reklam bulunmakta, yani sayfa başına ortalama 3.5 reklam düşmektedir. Bunun yanında, yazı – bilgi notu vb. içeriğin sayısı 74’tür.

Yayının tabloid olduğu, yani yaygın gazetelere göre daha küçük boyutlarda basıldığı da düşünöldüğünde, her ne kadar oluşturulan içeriğin (haber, öneri, bilgi vb. yazıları) sayısı fazla görünse de bu sayıda reklam – yazı dengesinin reklam lehine ağır bastığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu örnek dışında diğer sayılardaysa dağılımın çok daha dengeli olduğunu görmekteyiz: 34. sayıda reklam sayısı 32’ye düşerken 36. sayıda 14; 38. sayıda 19; 39. sayıda 20; 41. sayıda 22; 48. sayıda 18, 49. sayıda 16, 50. sayıda 25 ve 51. sayıda 15 reklam yayınlanmıştır. Bunlara ek olarak bir sayfa veya bir sayfanın dörtte üçü mutlaka “Sınıflandırılmış İlanlar”a ayrılırken beş sayıda da birer sayfa yine tamamen reklamlara ayrılmıştır. Bu sayılara baktığımızda gazete için reklamın her zaman önemli bir yer tuttuğunu (yayın içinde kapladığı alan açısından da) ancak zaman içinde haber vb. içeriğe verilen önemin / ağırlığın arttığı söylenebilir.

Gazetenin ilk sayfasında yayınlanan haberlere bakıldığında 17. sayıda bölgesel – göç edilen ülke ve kişinin geldiği ülke arasında bir denge olduğu görölmektedir. Ana haber olarak İngiltere Kraliçesi’nin 80. yaş gününe yer verilirken hemen yanında İstanbul’un 2010 Kültür Başkenti olmasıyla ilgili bir haber ve onların altında da gazetenin yayınlandığı bölge olan Marmaris’te düzenlenecek motor festivaliyle ilgili bir habere rastlanmaktadır. Bununla birlikte, örneklem içinde bulunan diğer sayıların ana

sayfalarında birkaç istisna dışında tamamen yerel haberlerin ağırlık kazandığı görülmektedir. Özellikle yaz dönemine denk gelen aylarda bu haberler bölgedeki koyların tanıtımı, sıcağa bağlı orman yangınları, bölgede düzenlenen etkinliklerin haberleri gibi konular hakkındayken Fethiye civarında zehirlenerek öldürülen köpeklerle ilgili haberin 49 ve 50 numaralı sayılarda ana haber olarak yayımlandığını, gazetenin kendi duruşunu belli edecek şekilde “Katliamı durdurun!” (Stop the massacre!) başlığını attığını, yani aktarıcı konumundan aktör konumuna geçebildiği görülmektedir.

17. sayıda ise, ikinci sayfada Türkiye’yle ilgili haberlerin yayımlandığı görülmektedir, bunlar Sosyal Güvenlik Kanunu’nda yapılan değişiklikten enflasyon oranına, vergi iadesi takviminden Türkiye’de kurulması planlanan nükleer santrale, Sudan’a yapılacak yardımdan Türkiye-Yunanistan arasında köprü kurmak için planlanan etkinliklere geniş bir yelpazede yer almaktadır. Sayfada yayınlanan diğer üç haberse yaşanan ülkeyle kişilerin geldiği ülke arasında bağ kurarak yazılan haberlere birer örnektir. Örneğin, Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyeliğiyle ilgili haberde Birleşik Krallık’ın da garantörlerinden olduğu Kıbrıs Adası’yla ilgili daha ayrıntılı bilgi aktarılmış; Eurovision’a katılmadan bahsedilirken Türkiye adına yarışacak olan Sibel Tüzün’ün Yunanistan, Birleşik Krallık ve Kıbrıs’a da gideceği belirtilmiş, yani iki ülke arasındaki bağlar referans noktası olarak alınmıştır. Yine “eu uzantısıyla biten alan adları”yla ilgili bir haberdeyse kaç Britanya vatandaşının başvuruda bulunduğu, kaçınıcı sırada yer aldığı vb. bilgiler verilmiş, gelinen ülkeyle ilgili bilgi ön plana çıkartılmıştır.

Üçüncü sayfadaki dört haberin üçü yerelle ilgiliyken biri de yine sadece Britanya’yla ilgilidir ve ülkenin “ekolojik borcunu” konu almaktadır. Yerelle ilgili haberlerin ikisi göçmenlere doğrudan faydası olabilecek bilgiler içermektedir. Muğla Ticaret Odası’nın Halkbank’la anlaşma yaparak avantajlı kredi faiz oranlarından yararlanacağını belirttiği ilk haberde, “Eğer bir işyeriniz varsa ve bankadan kredi almak için avantajlı koşullar arıyorsanız öncelikle bölgenizdeki Ticaret Odası’yla bağlantıya geçin ve yerel bankalarla anlaşmaları olup olmadığını öğrenin” tavsiyesi verilmektedir. İkinci haberdeyse kış aylarında Birleşik Krallık ile Dalaman ve Bodrum arasında daha fazla uçak seferi yapılacağından bahsedilmektedir, ilgili firmaların internet sitelerinin adresleri ise burada belirtilmiştir. Bununla birlikte, gazetenin genelinde de daha sonra örnekler verileceği üzere, bu yazıda da haber dilinden ve haberciliğin temel ilkelerinden uzak kaldığı görülmektedir. Yazı her ne kadar okuru ilgili sitelere yönlendiriyorsa da haberin giriş cümlesinde bilgi, “duyduğumuza göre” – “duyduk ki” ifadesiyle aktarılmaktadır. Haberde kaynağın en önemli unsurlardan biri olduğu düşünüldüğünde bu ifadenin yazının haber olma niteliğini azalttığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Dördüncü sayfada üç haberin yörede gerçekleştirilecek etkinliklerin duyurusuyla ilgili olduğu görülmektedir; bir haber, bölgede, İçmeler’de, yeni bir marina ve oyun parkı açıldığı bilgisini aktarırken diğer haberler de yaşayanların gündelik hayatını doğrudan etkileyen/etkileyebilecek konularda bilgi vermektedir (yerel bir pazarın kapanıp kapanmadığı, yol çalışmalarının bittiği, Marmaris’e güvenlik kameralarının yerleştirileceği gibi). Gazete şu haliyle öngörülen üç işlevi de farklı seviyelerde yerine getirmektedir: orijin ülkeye dair haberler en az sayıdaiken ardından yaşanan ülkeye dair haberler (bazen de iki ülke arasında bağ kurularak) ve ilk sırada da yerel haberler

gelmektedir. Yerel haberlerin bir kısmı göçmenleri, bölgede gerçekleşen etkinlikler konusunda bilgilendirmekte, dolayısıyla sosyal hayata katılımları yönünde bir araç olurken bir kısmı da oradaki yaşayışlarıyla ilgili pratik bilgiler aktarmaktadır. Dördüncü sayfada böyle bir ibare görülmemiş olsa da beşinci sayfa “Marmaris yerel” başlığını taşımaktadır²⁵. Sayfadaki dört haberden biri Türkçe dil kursunu tamamlayan yabancı öğrencilerle ve kursla ilgilidir. Böylelikle yeni bir haber biçimiyle de karşılaşmış oluyoruz: göçmenler, kendileri de haber olmaktadır. Yazıda, kurs öğretmenin ve kurs katılımcılarından birinin görüşlerine yer verilmesiyle konunun zenginleştirilerek haber çerçevesine daha yakın işlendiği görülmekle birlikte “Nurcan Hanım” vb. ifadelerin kullanımı haber dilinden uzak düşmektedir.

Altıncı sayfada da herhangi bir başlık yer almamasına karşın yedinci sayfa “Fethiye yerel” başlığını taşımakta ve her iki sayfada da Fethiye’yle ilgili haberler bulunmaktadır. Bu haberler de daha genel bir kitleye hitap edebilecek haberler²⁶ ve yerleşik yabancı okura yönelik haberler²⁷ olarak ikiye ayrılmaktadır. Bölgelerle ilgili bir sayfa da (16. sayfa) “Bodrum yerel” başlığını taşımakta ve Bodrum’la ilgili yedi habere yer vermektedir. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı da gazetenin sayfalarında yer bulmakta ve doğrudan yeni yerleşimcilere yönelik olarak okurlara bayramın anlamı, nasıl kutlandığı, o gün okul, banka ve devlet dairelerinin kapalı olduğu bilgisi verilmektedir. Burada bir yandan yaşanan ülkenin, bölgenin temel değerleri üzerinden bilgilendirici olma çabası gözlemlenirken bir yandan da yabancı yerleşimcilerin gündelik hayatlarında işlerine yarayan pratik bilgileri de verdiği görülmektedir.

Okurların gazeteye katılımı açısından önemli bir araç olan “Okur Mektupları” köşesi de gazetede yer almakta ancak yazının kim tarafından yazıldığı anlaşılammamaktadır. İlerleyen sayılarda da okurların gazeteye katılımının sağlanmaya çalışıldığı ama yazıların kaynağı konusunda daima bir belirsizlik yaşandığı görülmektedir. Bu belirsizliğin gerekçesi, kişilerin görece küçük bir bölgede deşifre olmadan (ve olası bir soruna maruz kalmadan) fikirlerini ifade etme arzusu olabileceği gibi gazetenin amatör yaklaşımını da gösterebilmektedir. Bununla birlikte, 41. sayıda “Okur Mektupları” bölümünde üç mektup yayınlanmıştır. Biri havaalanından şikâyet eder ve açık adresini de verirken biri *The Groaner*’ı gazeteci olarak ne kadar beğendiğini anlatan bir mektup kaleme almıştır, üçüncüsü de “belki bu habere yer vermek istersiniz” diyerek bir Britanyalı turistın bir otelde dövüldüğünü aktarmıştır. Dolayısıyla gerek konu gerekse okurun kendisiyle ilgili özelliklere bağlı olarak, mektupların imzalı – imzasız olma özelliğinin de değiştiği söylenebilir.

²⁵ Sayfada dört haber yer alıyor, yukarıda değinilmeyen üç haberden biri 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nın yereldeki kutlamalarına dair bilgi aktarıırken diğeri engelli bir kişinin evlilik törenini aktarıyor, üçüncü haberdeyse İçmeler’de bir restoran işleten, aynı zamanda anılarını kitap haline getiren Güven Karabenli’den ve işinden bahsediliyor.

²⁶ Fethiye’de sezon öncesi bina temizliği, Fethiye’de sevgi zinciri rekorunun kırılması girişimi, zehirlenen sokak hayvanları ve evcil hayvanlarla ilgili Ankara’da ve bölgede yaşananlar, kadınlar için sığınma evi açılması planları, açılan bir parkın haberi, yabancı ziyaretçi öğrenciler, ressam Ali Rıza Başarır’a verilen plaket, bölgedeki parklara yerleştirilen jimnastik aletleri ve bir jimnastik salonunda yaşanan deneyimler.

²⁷ “Çocuklarımız bu yaz ne yapacak”, İngiliz-Türk Topluluğu’nun barbekü daveti.

17. sayıda, dört sayfa da “Tatil Rehberi” başlığı altında toplanmıştır. Bu sayfalarda yer alan haberlere²⁸ bakıldığında gazete sadece yabancı ülkelerden gelip bölgeye yerleşmiş kişilere değil, bölgeye sadece turistik amaçlarla gelenlere de seslenmektedir. Yayınlanan tüm bu yazıların yanında her sayfanın yarısının reklamlara ayrıldığını ve reklamların da o sayfada işlenen konularla bağlantılı olduğunu belirtmek gerekmektedir. Dolayısıyla içeriğin mi reklamları, reklamların mı içeriği belirlediği sorusu ortaya çıkmaktadır. Çalışmamız açısından bu soruyu araştırmanın sınırlılıkları nedeniyle derinlemesine incelemeyecek olsak da yukarıda da belirttiğimiz üzere, gazetenin bu sayısında reklamlar lehine bir dağılım söz konusudur. Aynı şekilde, “Emlak Sayfaları” başlığı altında da iki paragraflık bir girişin ardından iki sayfa ilana yer verilmektedir.

Başka ülkelerden gelerek bölgeye yerleşen kişilerin özellikle de yerel haberlere²⁹ kendi dillerinde ulaşma imkânlarının sınırlılığı düşünülürken daha genel bir kitleye hitap edebilecek olan haberlerin kişilerin yaşadıkları yere entegrasyonu konusunda önemli bir işlev gördüğü söylenebilir. Yaşadıkları yerelle ilgili doğrudan kendilerini hedefleyen haberler de bu entegrasyonu kolaylaştıracak, sosyal hayata katılımlarını sağlayacak bilgiler aktarmaktadır. Bunun yanında Fethiye ve Marmaris’te nöbetçi eczanelerin günlük listesi, bir önceki sayıda yayınlandığı belirtilen “nasıl telefon hattı alınır” haberine ek olarak yazılan “oturma izni” uyarısı gibi idari konularla ilgili bilgilendirici yazıların da gazetede yer bulduğu görülmektedir.

Örneklemin içinde bulunan bu ilk sayının ayrıntılı bir şekilde incelenmesinin gerekçesi ilk yılı temsilen alınan bu sayıyı sonraki yıllarda yaşanan değişimle karşılaştırabilmektir. Nitekim örneklemin ikinci sayısı olan 34 numaralı sayıya baktığımızda gazetenin mizanpajının değiştiğini, ana sayfada reklamların kalktığını ve ilk sayfada haberin tamamının değil, giriş veya özetinin verildiğini, okurun iç sayfalara yönlendirildiği görülmektedir. Örneğin ana sayfada büyük olarak yer verilen haberde yabancılardan sorumlu polis şefi İlhami Doğangüzel’le yapılan bir söyleşi aktarılmaktadır. Doğangüzel’in tanıtıldığı, yabancılardan karşılaştığı sorunlara açıklamalar getirilen yazıda Marmaris’te yaşayan yabancılarla ilgili çeşitli sayısal bilgilere de yer verilmektedir. Bu yazıyla gazetenin yerelle yabancı yerleşimciler arasında daha doğrudan bir köprü kurduğunu, önceki sayıya kıyasla olan haberin aktarımından haberi oluşturan konumuna geçtiği görülmektedir. Bu da, gazetenin okurun ihtiyaçları konusunda geçen yıla kıyasla daha aktif bir konum aldığını ortaya koymaktadır.

Ana sayfada girişi verilen diğer haberler, Goethe’nin *Faust* adlı eserinin önemli bir İngilizce çevirisinin yayınlanması, Hrant Dink’in katli, *Newcastle United* takımında oynayan futbolcu Emre’nin ırkçı söylemde bulunduğu iddialarını reddetmesiyle ilgilidir. Bu haberler aracılığıyla bir kez daha ana sayfada, yaşanan ülke – yaşanan bölge – orijin ülke ve her iki ülkenin ortak noktalarının birleştirildiği dört farklı haber bir arada

²⁸ Güneş yanıklarından nasıl korunabileceği; hamamlar; araba, motosiklet kiralama ile ilgili bilgiler; alışverişte vergi iadesinden nasıl yararlanılabileceği; ulaşım araçları; Türk mutfağına özgü yemekler; gece hayatı; görülecek yerler; dille ilgili temel bilgiler ve konsolosluk, hastane, pasaport büro vb. yerlerin telefonları; nasıl döviz bozdurulacağı gibi bilgiler.

²⁹ Yerleşilen ülke ile ilgili bazı haberler dış basına yansdığı gibi ulusal bazda yayın yapan bazı gazetelerin İngilizce baskıları da bulunmaktadır (Hurriyet Daily News, Today’s Zaman).

görülmektedir. Bununla birlikte, gazetenin sürmanşet denilen üst kısmında emlak piyasasıyla ilgili bir yazının girişine yer verildiğinin de altını çizmek gerekmektedir. İlerleyen sayılarda da görüleceğİ üzere ev alım-satımı konusu gazetenin en çok yer ayırdığı bölümlerden biri olmakta, bu da toplumsal alışveriş kadar bölgesel ekonomi ve buna dayalı bir işletme modelinin de gazetenin yayınlanma saiklerinden biri olduğunu düşündürmektedir. Ücretsiz yayınlanmaya devam eden gazetenin tek gelir modeli muhtemelen aldığı reklamlar olmaktadır. Nitekim 36. sayıda bu konuyla ve yaşanan maddi sıkıntıyla ilgili bilgi verildiğİ de görülmektedir.

Emlak Sayfaları'nda Britanyalı gazeteci ve bölgede emlak acentesi çalıştırmış olan Robbi Atilgan'ın tavsiyelerine yer verilen bir köşe oluşturulduğU görülmektedir. İkinci emlak sayfasında yabancıların satın alabileceğİ emlak modelleriyle ilgili bir kısa haber ve yabancıların Muğla'daki emlak alımlarıyla ilgili bir yazı yer almaktadır. Ayrıca bölgeye yerleşmiş yabancıardan "kira fiyatlarını nasıl bulduklarına" dair görüş alınmış ve fotoğrafları eşliğinde paylaşılmıştır. Bir kez daha, bölgede yaşayan yabancıların bir haberin öznesi olduklarını ve gazete içindeki görünürlüğünün giderek arttığı görülmektedir.

Okurlara ayrıldığı belirtilen 12. sayfada, emlak alışının düşmesinden yabancıların sorumlu tutulmasına tepkisini ifade eden Ben Lomond'un karşılaşılan bürokratik zorluklara dair eleştirilerini içeren bir yazısı, gazetede bir önceki sayıda yayınlanan ve Dalaman Havaalanı'nın yeni terminaline ödül verildiğİni aktaran habere yönelik Graham Bollan'ın terminalle ilgili eleştirilerini aktaran bir yazısı ve İstanbul'dan Scott Rank'ın Today's Zaman'da yayınlanmış bir yazısının yeniden basımı görülmektedir. Üç yazıdan ikisi doğrudan bölgede yaşayan okurlara aitken biri "Expatriate Zone" ("Ülkesinden Uzakta Yerleşenlerin Bölgesi") başlığı altında daha geniş bir coğrafyada yabancı olarak karşılaşılan sorunlara değİnmektedir. Bunun yanında, okur yazısı izlenimi uyandıran ama Türk-Britanya ortaklığında bir şirketin hizmetlerini aktaran bir yazı da bu sayfada yer almaktadır. Gazetecilik açısından bakıldığında bu yazı, haber-reklam arasındaki belirsizlikten ötürü olması gereken gazetecilik çerçevesinde olumsuz bir örnek oluşturmaktadır. Aynı sayıda, Marmaris'te açılan bir elektronik eşya markası bayisiyle ilgili, benzer belirsizlik içeren bir örnek daha bulunmaktadır. Gazetenin işlevlerinden birinin de bu örnekte belirgin bir şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Türkiye ve Britanya arasında ekonomik yolla kurulan bu birliktelik, bölgede yaşayan Britanyalıları ve seyahat amaçlı gelen turistlere olumlu mesajlar göndermektedir.

Gazetede ayrıca bir başlıkla belirtilmemiş olsa da 14. sayfa spor haberlerine ayrılmış durumdadır. Ana sayfadan devamla, *Newcastle United* takımında oynayan Türk oyuncu Emre'nin ırkçı söylemde bulunduğu iddiasına karşılık savunması; Fenerbahçe oyuncusu Tuncay Şanlı'nın da *Newcastle United*'a gideceğİ söylentileri; *Premiership* yayınında *Sky* televizyonunun monopolünü kıran İrlanda kökenli *Setanta* televizyon grubuyla ilgili bir haber yer almaktadır. Spor sayfalarında da gazetenin yayın perspektifinin doğrudan orijin ülkeden haberler ve orijin ülkeyle gelineen ülkenin kesişim noktaları olduğu görülmektedir. Ana sayfanın ardından, bu bölümlenmenin en net görüldüğü ikinci yerin spor sayfası olduğu tespit edilmiştir. Nitekim sonraki sayılarda da söz konusu sayfada dengeli bir dağılım yaşandığına dair örnekler bulunmaktadır.

36. sayıya gelindiğinde, ilk sayfada bir “Editoryal” yazısına yer verildiği görülmektedir. Editoryal yazısından, gazetenin kış ayları boyunca yayınlanmadığını, 2006 yılında kapanan pek çok işyeri nedeniyle reklama dayalı gelirlerin önemli bir kısmının kaybedildiği öğrenilmektedir. Temmuz ayından itibaren derginin cüzi bir ücretle satılacağı belirtilmiş olsa da elimizdeki sayılar çerçevesinde, en azından 7 Eylül 2007 tarihini de içeren 39 numaralı sayıya kadar bunun gerçekleştirilmediğini ve derginin hâlâ “Ücretsiz yerel gazete” üst başlığıyla yayınlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, 21 Eylül 2007 tarihli 41. sayıda bu ibare yerini “Yerel, İngilizce gazeteniz” ifadesine bırakmış ama gazetede herhangi bir fiyat yine belirtilmemiştir. Yine mevcut örneklem içinde değerlendirildiğinde, 41. sayıda bir başka yenilik daha görülmektedir: gazete artık, Mustafa Kemal Atatürk’ün ünlü sözü, “*Peace at home, peace in the world*” (Yurtta barış dünyada barış) etiketiyle ve Atatürk’ün imzasıyla yayınlanmaktadır. Bu da hiç kuşkusuz yerleşimcilerin, Türkiye ile ilgili kurdukları aidiyetin bir göstergesi olarak okunabilir.

36. sayıdaki editoryal yazısında gazeteyle ilgili ilk kez birinci elden bilgi de verilmektedir. “Okurlar” yerine “dostlar” anlamına gelen bir hitapla “Dear Folks” başlayan yazı, gazetenin amaçlarına dair de bilgi vermektedir. Elimizdeki sayılar içinde bu iddiayı kuvvetlendirecek örnekler fazla rastlamamış olsak da bunlardan biri gazetenin “eşitlerin konuştuğu bir forum olma” amacı güttüğüdür. Gazetenin okurlardan gelen her türlü katkıya açık olduğu belirtilirken her sayıda, bölgeye yerleşmiş yabancılara yardım etmek ve tatile gelenlere de kolaylık sağlamak amacıyla pratik öneme sahip konuların daha çok ele alınacağı eklenmiştir. Yerel haberlerin Gökova’dan Fethiye’ye kadar olan bölgeyi kapsayacağı (buna, Datça ve Bozburun adalarının da dâhil edileceği), bu bölgede on bin yabancı uyruklu kişinin yaşadığı da verilen bilgiler arasında bulunmaktadır.

Örnekleme içinde ilk sayıda (17 numaralı sayı) gazetenin isminin yanında “Muğla” ibaresi bulunmaktadır, sonraki sayılarda da “Marmaris-Bodrum-Fethiye ve çevresi” ifadesi kullanılarak kapsanan coğrafi alan, hemen hemen bütün ili içerirken, bu sayıyla birlikte Gökova Körfezi’nin altında kalan bölgeye sınırlanılmıştır. Böylelikle, yerel bir yayının kendi içinde biraz daha yerleştiği iddia edilebilir. Yerel yayınların karşılaştığı olası sıkıntılar göz önüne alındığında bu daralmanın dağıtımda ve habere erişimde yaşanan zorluklardan kaynaklandığı varsayımında bulunulabilir.

Resim 2- Muğla İl Haritası

36. sayının ana sayfasında sürmanşet tabir edilen kısımda Amos bölgesiyle ilgili bilgi veren yazının girişi yer alırken editoryal dışındaki iki haber ana sayfada baŐlamıŐ ve bitmiŐ, okuru ana sayfadan içeriye yönlendirmekten vazgeçildiği görülmüŐtür. Haberlerden ilki, Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'na 2006 yılında getirilen bir deĐiŐiklik sonucunda³⁰ bir yıldır devam eden taciz karŐıtı kampanyayı ve Marmaris'te 37 iŐyerinin bu gerekçeyle kapatıldığını aktarmakta, ayrıca Zabıta Müdürü Ünsal PaŐalı'nın görüşlerine yer verilmektedir. 34. sayıda olduğu gibi, burada da gazetenin bilgi aktarımına dayalı, yerel kaynaklardan beslenen bir habercilik yaptığı görülmektedir. Ana sayfadaki ikinci haberse yabancılara ev satışı sırasında vergi yolsuzluğu yapılmasının önlenmesi yönünde alınması planlanan eylemleri aktarmaktadır.

³⁰ Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, Madde 8, F bendi: (Ek: 28/12/2006-5571/1 md.) Her türlü denize elveriŐli araçlarla günübirlik tur düzenleyen veya her türlü mal ve hizmet satanlardan, müŐteriye faaliyetlerini duyururken veya müŐteri kabul ederken çevreyi veya müŐteriyi rahatsız edecek yöntemler kullananlar, Mahallin en büyük mülki amiri tarafından otuz gün geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir. Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen iŐyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülki amirinin bildirimine üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir. http://www.nvi.gov.tr/Files/File/Mevzuat/Nufus_Mevzuati/Kanun/pdf/polis_vazife_selahiyet_kanunu.pdf

Bu sayıyla birlikte çeşitli köşe yazılarının, kalıcı ve konuk yazarların gazeteye dâhil olduğu görülmektedir. Bunlardan “The old groaner” başlıklı köşe, incelenen sayılar içinde düzenli olarak devam ederken “The Layman’s View” köşesi, yazarı Chris Blom’un vefatı nedeniyle 48. sayıdaki son yazıyla birlikte son bulmuştur.

38. sayıda, gazetede “Türkiye hakkında yabancı izlenimler” sayfasına yer verildiği görülmektedir, zamanla “uluslararası” adını alacak olan bu sayfanın ilkinde *Today’s Zaman*’dan, *Bloomberg.net*’ten, *Financial Times*’tan, *The Associated Press*’ten ve *Reuters*’ten beş yazı yer almakta ve hepsi de geline ülkenin genel siyaseti ile ilgilidir. Sonraki sayılarda da bu eğilim korunmakta ve yabancı kaynaklardan, yaşanan ülkeyle ilgili izlenimler/bilgiler aktarılmaktadır. Kaynakların görece çeşitli olduğu düşünüldüğünde³¹ bu sayfanın, her kaynağa erişimi olmayan okur açısından, içinde yaşadığı toplumdaki gelişmelere olan duyarlılığını ve konular hakkında bilgisini artıracak bir işlev gördüğü söylenebilir.

Sonraki sayılara bakıldığında, örneklemedeki ilk sayıların ayrıntılı incelemesi de anlam kazanmaktadır zira böylelikle içeriğin giderek sadece yerele döndüğünü, bunun da ötesinde, yerleşik veya turist olsun, yabancıların gündelik hayatını kolaylaştıracak bilgilerin neredeyse tamamen ortadan kalktığı görülmektedir. Nitekim 49. sayıda gazetenin okurlara yönelttiği çeşitli sorulara verilen bir cevap da bunu destekler niteliktedir. Üç yıldan fazla zamandır İçmeler’de yaşayan Pauline Head, kendisine gazeteyi nasıl bulduğunu sorulduğunda şöyle söylemektedir:

“The Post, daha bilgi verici olabilir. The Post’u ilk çıkarttığınızda kurallar, kanunlar ve düzenlemeler hakkında daha hayati bilgiler vardı. Örneğin araba vergisinin Ocak ve Temmuz aylarında ödenmesi gerektiği. Ayrıca daha fazla Türk mutfağından tarifler okumak isterdim”.

Aynı sayıda, gazetenin bu halinden memnun olduğunu söyleyen okurlar da bulunmakla birlikte bilgi aktaran yazıların giderek azalması somut bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında, yerelle ilgili haberler de (spor müsabakaları dışında), olacak etkinlikler veya değişikliklerden ziyade olmuş olayları aktarmakta, dolayısıyla geleceğe yönelik bir sosyalleşme imkânından ziyade olanı anlama işlevi görmektedir. Gazetenin bu haliyle, editoryal yazısında iddia ettiği gibi bir tartışma alanı oluşturduğunu söylemek mümkün olmamaktadır. Böylesi bir amaca en yakın örnek olarak sokak hayvanlarının zehirlenmesiyle ilgili 49 ve 50. sayılarda yayınlanan haberler, ayrıca bu yayınların hemen ardından gazetede bir hayvan sayfasına yer verilmesi gösterilebilir. Herhangi bir tartışma yaratmamakla birlikte yerel bir sorunda taraf alan gazete olayları aktarmakla kalmamakta kendi tutumunu da belli etmektedir. Yaz aylarında, gazetenin ana sayfası mevsime dair haberlerle doluyken (büklerin tanıtımı, hava sıcaklığı, vb.) kış mevsiminde konular daha çok çeşitlilik göstermektedir. Yaşanılan coğrafya gereği, yaz aylarında bir nüfus artışı olduğunu ve mevsimsel sorunların farklılık gösterebileceğini de belirtmek ve gazete içeriğindeki bu değişimde olası etkisinin altını çizmek gerekmektedir.

³¹ Kathimerini, Inter Press Service News Agency (IPS), Today’s Zaman (2), Turkish Daily News (2), The New Nation, AFP, International Herald Tribune, Reuters Life, Gulfnews.com, Sun Travel.

Sonuç

The Post gazetesinin incelenmesine başlandığında bir yerel yayın aracılığıyla yabancı yerleşimcilerin çeşitli seviyelerde kurdukları aidiyetlerin incelenmesi amaçlanmıŐtır. Bu doğrultuda, gazetenin hangi konulara yer verdiği, bu konuların yerel – ulusal – orijin ũlke düzeyinde nereyle ilgili olduğu ve hangi amaca hizmet edebileceği araŐtırılmıŐtır. İncelenen sayılar sonucunda, *reklamın gazetede haber aleyhine yer kapladığı (sayısı giderek azalıyor olsa da); emlak piyasasıyla ilgili yazı ve reklamların gazetenin en tutarlı ve sürekli kısımlarından biri olduğu*, ayrıca bu konuya düzenli olarak en az iki sayfa ayrıldığı görũlmüŐtür. Bunun yanında, incelenen ilk sayılarda yabancı yerleşimcileri ũlke hakkında gerek hukuki gerek kültürel yönden bilgilendiren yazılara ağırlık verilirken zamanla ibrenin yerelde olup bitenlere kaydığı, yayının entegrasyon sağlama anlamında bilgilendirici bir işlev görmediği gözlenmiştir.

Bu anlamda The Post gazetesi özelinde, gazetenin bilgilendirme iŐlevinin ortadan kısmen kaybolmakta olduğu bunun yerine, reklamlar aracılığıyla yerleşimcilerin ekonomik etkinlikleri yönlendirilmeye çalışıldığı ortaya çıkmıştır. Yerleşimcilerin bölgede yaşamaktan dolayı ihtiyaçlarını belirlemek ve yabancı bir ũlkede olmaktan kaynaklı rehberlik etme işlevi göz önünde bulundurulmakla birlikte, gazetenin mali kaynaklarının yetersizliği nedeniyle ekonomik çıkarlara öncelik verilmiştir. Benzer bir araştırma olarak Balkır ve Kırkulak Uludağ'ın çalışmasında da³², göç yoluyla kıyılara yerleşen yabancıların, yaşadıkları bölgeye gerek mũlkiyet gerekse temel ihtiyaçlar anlamında önemli ekonomik katkıları vardır. Bu katkılar neticesinde, yerel bir yayın olarak The Post gazetesinin de ekonomik katkıyı güçlendirici reklam ve tanıtıcılara yer vermesi olağandır. Reklam verenlerin özellikle ve büyük oranda emlak ofislerinden oluşuyor olması, yabancı uyrukluların Türkiye kıyılarında ev sahibi olma isteklerinin sürdüğünü göstermektedir. Gazetenin incelendiği yıllar dikkate alındığında, yabancılara mũlk satışı oldukça dikkat çeken ve üzerinde sıkça tartıŐılan bir konudur. Özellikle Ege kıyıları için 2000'li yılların sonrasında artarak devam eden mũlk talebi, günümüzde ivme kaybetse de hala devam etmektedir.

Yabancı yerleşimcilerin yaşadıkları bölgeye, ũlkeye olan aidiyetleri, bu çalışmada görũldüđü gibi tek boyutlu değildir. Aidiyet ve uzantısında kimlik gibi soyutlama düzeyi yüksek konuları tek bir faktörle açıklamak oldukça güçtür. Ancak yabancıların, göç yoluyla geldikleri ve yerleştikleri bölgede, orijin ũlkelerindeki dil, inanç, alışveriş, sosyalleşme gibi gündelik hayatlarındaki pratiklerini sürdürmek yerine, yaşadıkları yeni bölgenin gündelik pratiklerine uyum sağlama çabası içinde oldukları dikkat çekmektedir. Bu uyum sağlama evresi, yaşanan ũlkenin, bölgenin dilini öğrenme, bayramlarını ve/veya özel günlerini kutlama, bölgenin ve ũlkenin sorunlarına kayıtsız kalmama, yeri geldiğinde sesini çıkarma (hayvan katliamları ile ilgili haberde görũldüđü gibi), alışveriŐini yerel pazarlardan yapma şeklinde geliŐebilirken aynı zamanda çeşitli yollarla örgütlenme şeklinde de gerçekteŐebilir. The Post gazetesi örneği de (her ne kadar sahibi

³² C. Balkır-B. Kırkulak Uludağ, "Antalya'da Yaşayan Yerleşik Yabancı Emekli Göçmenlerin Yerel Ekonomiye Etkisi", *Türkiye ve Yeni Uluslararası Göçler*, ed. M. Tuna, Sentez Yayıncılık, Ankara, 2014.

Türk kökenli olsa da) bölgedeki yabancı uyrukluların bir gazete etrafında örgütlenmesinin modelidir.

Toplumsal aidiyeti belirleyen önemli etkenlerden biri olarak örgütlenme ve bu çalışmadaki şekliyle gazete çıkarma yoluyla örgütlenme, yabancı uyrukluların başka bir ülkede hangi mekanizmaları kullanarak yaşadıklarının da resmini çizmektedir. Örneğin, yerleşimcilerin çocuklarının hangi okullarda okuması gerektiği, hangi pazarlardan alışveriş yapması gerektiği, sosyal aktiviteler anlamında kendileri için en uygun mekânları belirleme, ev satın alacaklarsa hangi emlak danışmanına gitmeleri gerektiği, hangi sağlık kuruluşundan daha verimli hizmet alınabileceği gibi konular yerleşimcilerin *The Post* gazetesinde işledikleri konular arasında yer almaktadır. Yine burada görüldüğü gibi, yerleşimciler ulusal kimlikleri, milliyetleri, dini kimlikleri anlamında herhangi bir aidiyet oluşturmaya gereksinim duymadan, daha çok ekonomik göstergelerle toplumsal aidiyetlerini güçlendirmeye çalışmaktadırlar. Bu da, önceleri ticari olmasa da daha sonradan ticari kaygılarla hareket eden (ilk sayılarında ücretsiz olarak dağıtılırken daha sonra satışına başlanan ve abonelikle çalışan bir gazete olması nedeniyle) bir yerel gazete örneğinde; gazetenin “ayakta kalabilmesi” için aynı zamanda yerleşimcilerin talepleri doğrultusunda örgütlenmeyi ve aidiyeti ekonomik göstergeler üzerinde kurmaktadır.

Gazetenin kısmen de olsa yerleşimcilerin orijin ülkesine dair haberler paylaşması, Türkiye’de yaşayan yabancılara bilgi sağlamaktan öte, gazetenin çok-kültürlü yapısına katkı sağlamak olarak okunabilir. Belirli bir refah seviyesine ve yaş ortalamasına sahip olan yerleşimciler, hali hazırda kendi ülkeleri ile olan temaslarını sürdürmekte ve internet yoluyla haberlere kolaylıkla erişim sağlamaktadır. Dolayısıyla *The Post*’ta yer alan kısa haberler, Türkiye ile orijin ülke arasındaki ilişkiyi kurmaktan öteye geçememektedir.

Bu anlamda *The Post* gazetesini Marmaris ve bölgesinde belirli bir süre yayınlanmış, bölgede yaşayan yabancı yerleşimciler için bir kılavuz olarak okumak mümkündür. Sahibinin daha önce de bahsedilen gerekçelerle Türk kökenli olması bir yana, bölgede yaşayan bir grubun kendi dillerinde bir gazete etrafında örgütlenmesi, yaşadıkları topluma aidiyetlerini ölçmede önemli bir ölçüt olmaktadır.

Yerleşimcinin yerleştiği “yeni” ülkesinin yanında, köklerinin bulunduğu ülke ile sınırlı da olsa ilişkilerini sürdürüyor oluşu gerçeği, onun yerleştiği ülke dışında, bağlı olduğu ülkeye de aidiyetini kaybetmediğini göstermektedir. Türk, Fransız, Alman, İngiliz olmak gibi ırk göstergeleri, Müslüman, Hıristiyan olmak gibi dinsel göstergeler ya da doktor, işçi, öğretmen olmak gibi mesleki referanslı aidiyet biçimleri tek başlarına bir bireyin aidiyetini tanımlamada yeterli referanslar olmaktan çıkmaktadırlar. Birey artık, dönüşen toplumsal algılarla beraber, ulus-ötesi hareketlerin de itici gücüyle, tek bir kimlik referansına bağlı olarak kendini tanımlamada problemler yaşamaktadır. Bu yaklaşımlar göz önüne alınarak, sosyal bilimlerde ve özel olarak göç çalışmalarında “farklılığı” temel alan bir yaklaşım, konuyu derinlemesine tartışmak adına daha yararlı olmaktadır. Yerel sorunlara dönem dönem ağırlık veren ve bu konuda sesini yükselten (pazarcıların fiyat politikasına, alışverişlerde baskıya maruz kalmalarına, hayvanların maruz kaldıkları şiddete gibi) bir gazete olması, yaşadıkları bölgenin daha iyi ve bölgede geçirdikleri zamanın daha verimli olmasını talep etmesiyle ilgilidir. Dolayısıyla, orijin

ülkedeki kimliklerini korurken, yaşadıkları bölgeye de yabancılaşmadan ait olmayı tercih eden bir grup ve bu grubun katkılarıyla çıkarılan bir yerel gazete, geleneksel kimliklerden bağımsız bir aidiyet modeli kurmaya çalışılmaktadır denilebilir.

Kaynakça

- ABADAN-UNAT, N., *Bitmeyen Göç-Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.
- BALKIR, Canan-Berna KIRKULAK, “Turkey, New Destination for International Retirement Migration”, *Trends, Patterns and Control*, der. H. Fassmann-M. Haller-D. Lane-E. Alger, Migration and Mobility in Europe, 2009.
- BALKIR, C.-B. KIRKULAK ULUDAĞ, “Antalya’da Yaşayan Yerleşik Yabancı Emekli Göçmenlerin Yerel Ekonomiye Etkisi”, *Türkiye ve Yeni Uluslararası Göçler*, ed. M. Tuna, Sentez Yayıncılık. Ankara, 2014.
- BALKIR, C.-SÜDAŞ, İ., “Guests and Hosts: European Retirees in Coastal Turkey” *Insight Turkey*, Fall: 2014, s. 123-142.
- BAUMAN, Z., *Bireyselleşmiş Toplum*, (çev. Y. Alogan), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2005.
- CASADO-DIAZ, M. A., “Socio-Demographic Impacts of Residential Tourism: A Case Study of Torrevieja, Spain”, *International Journal of Tourism Research*, 1, 1999, s. 223-237.
- CENİKLİ, E., *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Vergilendirme Yetkisi, Küreselleşme ve Yerelleşme Bağlamında Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2010.
- DE WENDEN, C. W. “Ulus ve Yurttaşlık: Hem Rakip Hem Ortak”, *Uluslar ve Milliyetçilikler*, (çev. S. İdemen), haz. J. Leca, Metis Yayınları, İstanbul, 1998, s. 39-48.
- DEDEOĞLU, S.-GÖKMEN, Ç. Ekiz, *Göç ve Sosyal Dışlanma: Türkiye’de Yabancı Göçmen Kadınlar*, Efil Yayınevi, Ankara, 2011.
- ERTUĞRUL, G., *Muğla-Gökova Yöresine Yerleşen Yabancılar: Büyük Britanya Vatandaşları Örneği*, TÜBİTAK Araştırma Projesi Raporu, 2008.
- ERTUĞRUL, G., “Sahihlik Arayışında Türkiye’ye Göç: Muğla-Gökova Yöresine Yerleşen Britanyalılar”, *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 11(43), 2013, s. 79-96.
- GUSTAFSON, P., “Retirement Migration and Transnational Lifestyles”, *Ageing and Society*, Cambridge University Press., UK, 2001, s. 371-394.
- HEATER, D., *Yurttaşlığın Kısa Tarihi*, (çev. M. Delikara Üst), İmge Kitabevi, Ankara, 2007.
- KAISER, B. “Social Life-Words of German Migrants in Turkey: The Other Side of the Turkish-German Transnational Space”, *Transnational Social Space: Agent, Networks and Institutions*, der. T. Faist-E. Özveren, Avebury, Ashgate, UK, 2004.
- KAISER, B. “Türkiye’deki Avrupa Birliği Yurttaşları: Siyasal ve Toplumsal Katılımın Önündeki Engeller”, *Kökler ve Yollar-Türkiye’de Göç Süreçleri*, (der. A. Kaya, B. Şahin), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007, s. 475-490.
- KAISER, B.-İÇDUYGU, A., “Türkiye’deki Avrupa Birliği Yurttaşları”, *Türkiye’de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, der. A. Kaya-T. Tarhanlı, TESEV, İstanbul, 2005, s. 171-182.

- KAYA, A. (der), *Farklılıkların Birlikteliği-Türkiye’de ve Avrupa’da Birarada Yaşama Tartışmaları*, Hiperlink Yayınları, İstanbul 2014.
- KLINTHALL, M., “Retirement Return Migration From Sweeden”, *International Migration*, 44(2), 2006, s. 153-180.
- KÜMBETOĞLU, B., “Küresel Gidişat, Değişen Göçmenler ve Göçmenlik”, A. Kaya, G.G. Özdoğan (ed.), *Uluslararası İlişkilerde Sınır Tanımayan Sorunlar*, Bağlam Yayınları, İstanbul, 2003, s. 271-298.
- LEWIN, F. A., “The Meaning of Home Among Elderly Migrants: Directions for Future Research and Theoretical Development”, *Housing Studies*, 16, 2001, s. 353-370.
- MILES, R.-SATZEWICH, V., “Göç, Irkçılık ve Postmodern Kapitalizm”, *Fark/Kimlik, Sınıf*, (çev. Ö. Yalçın, D. Yüzüak), der. H. Erbaş, Eos Yayınevi, Ankara, 2007, s. 301-335.
- O’REILLY, K., “A New Trend in European Migration: Contemporary British Migration to Fuengirola, Costa Del Sol”, *Geographical Viewpoint*, 23, 1995, s. 25-36.
- ÖZBEK, Ç., *Uluslararası Göçler Bağlamında Yurttaşlık ve Kimliğin Değişen Anlamı (Marmaris Örneği)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Muğla, 2008.
- ÖZERİM, M. G., *Avrupa’da Uluslararası Emekli Göçü ve Yeni Bir Varış Ülkesi Olarak Türkiye: Muğla-Dalyan Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2008.
- SAĞIR, A., “Kültürel Bütünleşme Bağlamında Antalya’nın Finike İlçesine Yerleşen Turistlerin Sosyolojik Çözümlemesi”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(1): 2011, s. 49-64.
- SÜDAŞ, İ., *Avrupa Ülkelerinden Türkiye’nin Batı Kıyılarına Yönelik Göçler: Marmaris, Kuşadası ve Ayvalık İlçelerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2012.
- SÜDAŞ, İ.-M. MUTLUER “Daha İyi Bir Hayata Doğru: Yaşam Biçimi Göçü”, *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(1), İzmir, 2010, s. 31-47.
- TAYLOR, C., “Tanınma Politikası”, *Çokkültürcülük-Tanınma Politikası*, haz. A. Gutmann, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2005.
- TOKSÖZ, G., *Uluslararası Emek Göçü*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.
- TOPRAK, Z.-KAYA, S. İ.-TENİKLER, G., *Türkiye Doğumlu Olmayan Yerleşik Yabancılar-İzmir İçin Stratejik Yaklaşımlar*, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yerel Gündem 21 Yayını, İzmir, 2007.
- TSIMBOS, C. “The Impact of Migration on Growth and Ageing of the Population in A New Receiving Country: The Case of Greece”, *International Migration*, Vol. 44 (4), 2006, s. 231-254.
- TUNA, M.-ÖZBEK, Ç., “Uluslararası Göçler Sonrası Kimlik Tartışmaları ve Alternatif İki Model: Çok-Kültürlülük ve Avrupa Birliği Yurttaşlığı”, *Yurttaşlığı Yeniden Düşünmek-Sosyolojik, Hukuki ve Siyasal Tartışmalar*, der. A. Durakbaşa-N. A. Ş. Öner-F. Karapehlivan Şenel, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2014.

TUNA, M.-ÖZBEK Ç., *Yerleşen Yabancılar: Güney Ege Bölgesi'nde Göç, Yurttaşlık ve Kimliğin Dönüşümü*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.

URRY, J., *Mekânları Tüketmek*, (çev. R. G. Ögdül), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1999.

USAK RAPORLARI, *Yerleşik Yabancıların Türk Toplumuna Entegrasyonu*, Usak Yayınları, Ankara, 2008.

WALLERSTEIN, I., "Halkçılığın İnşası: Irkçılık, Milliyetçilik, Etniklik", *İrk, Ulus, Sınıf*, (çev. N. Ökten), Metis Yayınları, İstanbul, 2000, s. 91-108.

WALTERS, W. H., "Climate and U.S. Elderly Migration Rates", *Papers in Regional Science*, Vol. 73 (3), 1994, s. 309-329.